

Проект РВР – Кращі практики

Вирішення проблем довкілля в Запорізькій області

Проблема

Запорізька область є регіоном з розвинутою промисловістю та забрудненим навколишнім середовищем. В 1999 році Кабінет Міністрів відзначив місто Запоріжжя, як одне з чотирьох міст України, в яких проблема охорони довкілля є найгострішою. *Кожного дня* в області в атмосферу викидається приблизно 350 тон шкідливих речовин; джерелами забруднення є металургійні заводи, електростанції та звалища відходів. Не меншу загрозу для довкілля та здоров'я людей становить забруднення водних ресурсів, а місто Запоріжжя та узбережжя Азовського моря знаходяться в зоні найбільшого ризику. В області основним джерелом постачання води для потреб промисловості, сільського господарства та комунально-побутового використання є ріка Дніпро. Лабораторні аналізи води показали, що максимально допустимий рівень забруднення перевищено на 20%. Об'єкти системи водопостачання та каналізаційно-очисні споруди в багатьох містах області перебувають в аварійному стані, що є причиною частих поривів водопроводу та каналізації. Додаткове навантаження спричиняє також погано сплановане будівництво нового житла, що може призвести до негативних наслідків (Звіт експерту проекту РВР

“Оцінка екологічного стану Запорізької області”, 2006). Таке саме становище спостерігається не тільки в містах але й у сільській місцевості, яка межує зі степовими рівнинами та родючими чорноземами, одними з найкращих в Україні. Область також вирізняється різноманіттям звірів та рідкісних птахів, які гніздяться на території області, або мігрують через неї. В регіоні зосереджено понад 300 паркових зон та природних заповідників, включаючи унікальний острів Хортиця на річці Дніпро в місті Запоріжжя.

Невеликий завод по переробці сміття

Заміна старих водопровідних труб

Внесок проекту РВР у послаблення шкідливого впливу на довкілля

Незважаючи на те, що захист довкілля є пріоритетним напрямком Канадського агентства міжнародного розвитку (CIDA), на перший погляд проект технічної допомоги, такий як РВР, може зробити небагато для вирішення великої кількості екологічних проблем. Однак, проект РВР зробив значний внесок у вирішення цих проблем в Запоріжжі, і докладені зусилля вже призвели до певних результатів: 1) *приділення особливої уваги питанням екологічної безпеки в стратегіях регіонального та місцевого розвитку*; та 2) *підготовка спеціалістів з питань розробки та впровадження проектів сталого розвитку*.

Охорона довкілля - найголовніший пріоритет в стратегіях регіонального та місцевого розвитку

• Протягом 2007 року регіональний офіс проекту РВР в Запорізькій області надавав експертну та організаційну підтримку в підготовці практичних програм соціально-економічного розвитку області та трьох районів.

• Завдяки досвіду, який керівництво області отримало під час навчальних поїздок до Канади, до процесу стратегічного планування широко залучали громадськість. Серед зацікавлених сторін, які брали активну участь у процесі планування, були НУО та експерти з питань екології. Тому питання охорони довкілля зайняли належне місце серед пріоритетів стратегій регіонального та місцевого розвитку, а також були сформульовані чіткі завдання та плани дій.

Експерти проекту РВР навчають спеціалістів обласного рівня розробляти проекти сталого розвитку

• Розроблено 4 великі проекти з утилізації твердих відходів та запровадження інноваційних підходів до переробки відходів у місті Енергодар, Мелітопольському, Пологівському та Вільнянському районах, що мають замінити звалища відходів, які завдають шкоди навколишньому середовищу та здоров'ю людей.

• Розроблено проект щодо поліпшення екологічного стану острову Хортиця, який має на меті запровадження ефективної системи утилізації відходів, а також проведення відповідної інформаційно-освітньої кампанії серед туристів, які відвідують острів (приблизно 1 мільйон на рік).

• Розроблено два проекти із теплосбереження. Перший проект пов'язаний з реконструкцією комунальної системи опалення в одному з районів міста Запоріжжя. Другий проект має на меті зниження витрат на енергоносії для електростанції в місті Енергодар, а також забезпечення безперебійного постачання гарячої води та опалення в житлові масиви, де на цей час якість цих послуг є поганою.

• Розроблено програму для підвищення якості питної води в місті Енергодар, де природні джерела, з яких раніше місто брало воду, наразі забруднені солями важких металів.

• Розроблено проект, пов'язаний з очищенням та відновленням екологічного балансу річки Молочна, що протікає у місті Токмак та у Токмацькому районі. Результатом проекту стане створення привабливої паркової зони в центрі міста. Місцеве сільське господарство також отримає певні переваги від наявності повнопотокової річки на території району.

• Розроблено проект, який має на меті створення мережі міських інформаційних центрів у 5 містах Запорізької області, які підвищуватимуть обізнаність громадськості щодо екологічних проблем та заохочуватимуть громадськість брати активну участь у захисті навколишнього середовища.

• В рамках діяльності обласної служби з захисту навколишнього середовища на регіональному рівні розробляється програма із поліпшення стану довкілля, а також запроваджується інтерактивна система моніторингу на основі мережі Інтернет.

Гарні ідеї – це запорука отримання необхідного фінансування!

Всі проекти були розроблені групами запорізьких спеціалістів, які раніше не мали досвіду розробки інвестиційних проектних пропозицій відповідно до стандартів міжнародних фінансових інституцій. Тому в процесі роботи проект РВР надавав експертну підтримку, в результаті чого було підготовлено ряд молодих спеціалістів, здатних розробляти та впроваджувати проекти із захисту навколишнього середовища, що в свою чергу сприятиме покращенню здоров'я людей. Крім цього були отримані інші результати. Два проекти із теплосбереження, розроблені в Запоріжжі та Енергодарі, досягли успіху в отриманні кредитів від Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР). Випадок з енергодарським проектом взагалі є унікальним, тому що кількість населення цього міста значно нижча, ніж потрібно для отримання кредиту за стандартами ЄБРР. Інші проекти, розроблені за підтримки проекту РВР, були включені до бюджету Запорізької області на 2010 рік.

Інформація про проект

Проєкт "Регіональне врядування та розвиток" розрахований на 5 років (2005-2010) і реалізується Канадським інститутом урбаністики за підтримки Канадського агентства міжнародного розвитку. Проєкт сприяє залученню громадськості до регіонального врядування, надання можливості громадянам та громадам самим творити своє майбутнє та зробити розвиток свого регіону сталим.

КАНАДА

вул. Західна Річмонд 555, офіс 402
а/с 612, Торонто, Онтаріо, М4V 3B1
email: cui@canurb.com
тел.: 416.365.0817
факс: 416.365.0650
www.canurb.org

УКРАЇНА

Трьохсвятительська 3, офіс 60, Київ
01001
email: info@rdg.org.ua
тел.: + 38 044 390 70 87
факс: +38 044 278 07 14
www.rgd.org.ua

Canadian International
Development Agency

Agence canadienne de
développement international

CANADA-UKRAINE
REGIONAL GOVERNANCE AND
DEVELOPMENT PROJECT

КАНАДА-УКРАЇНА
ПРОЕКТ «РЕГІОНАЛЬНЕ
ВРЯДУВАННЯ ТА РОЗВИТОК»

Canadian
URBAN
Institute